

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windturbines Lanakerveld Maastricht

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

1 februari 2012 / rapportnummer 2552-69

1. Oordeel over het MER

De gemeente Maastricht wil een windturbinepark (4 windturbines met een vermogen van 3 MW) van Imtech Nederland B.V. mogelijk maken in Lanakerveld, Maastricht. Voor de besluitvorming over een herziening van het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeenteraad van Maastricht is bevoegd gezag.

De Commissie¹ is van oordeel dat er op enkele onderdelen nog essentiële informatie in het MER ontbreekt om het milieu een volwaardige rol in de besluitvorming over het bestemmingsplan te laten spelen.

In het MER ontbreekt essentiële informatie over inrichtingsvarianten die minder gevolgen voor landschap en natuur hebben en over de effectenbeschrijving voor natuur en landschap. Het gaat daarbij om de volgende onderwerpen:

- Een onderzoek naar inrichtingsvarianten in het zoekgebied Maastricht Noord: Lanakerveld/Belvédère en met andere plaatsingsmogelijkheden dan in een lijn, die mogelijk anderszins minder gevolgen voor milieu en landschap zullen hebben dan de in het MER onderzochte alternatieven.
- Een beschrijving van de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Pietersberg en Jekerdal.
- Een onderbouwde indicatie van het te verwachten aantal aanvaringsslachtoffers bij vogels en bij vleermuizen.
- Een beschrijving en visualisatie van de effecten van de alternatieven en mitigerende maatregelen op het landschap.

De samenvatting in het MER geeft geen volledige afspiegeling van de inhoud en keuzes en afwegingen die in de m.e.r. gemaakt zijn. Belangrijke onderwerpen zoals de onderbouwing van de locatiekeuze en een visualisatie van de geplande turbines zijn niet in de samenvatting en niet in het hoofdrapport beschreven maar alleen in de bijlagen te vinden.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Varianten voor windenergie in Maastricht Noord: Lanakerveld/Belvédère

In de bijlage van het MER is naar mening van de Commissie de locatiekeuze voor het gebied Lanakerveld/Belvédèregebied (het gebied rondom de Belvédèreberg)² binnen de gemeente Maastricht voldoende onderbouwd. Hiermee is de keuze voor dit gebied logisch.

De keuze voor windturbines op locatie Lanakerveld

De keuze van het zoekgebied voor windturbines op locatie Lanakerveld³ wordt in het MER niet onderbouwd. De begrenzing van dit gebied is zo 'nauw' gekozen dat andere en mogelijk milieuvriendelijke(re) alternatieven in het bredere gebied Lanakerveld/Belvédère niet onderzocht zijn. De Commissie denkt daarbij bijvoorbeeld aan een windparklocatie die verder van de woonwijk Malberg is geplaatst en meer aansluiting zoekt bij het al industriële karakter van het Belvédèregebied. Een dergelijk alternatief heeft mogelijk minder gevolgen voor de grootschalige openheid van het landschap (het Zouwdal) en natuurwaarden

De gemeente Maastricht is in deze procedure mede initiatiefnemer. In die zin is de gemeente verantwoordelijk om in de m.e.r. procedure de verschillende belangen voor het bestemmingsplan op een juiste manier af te wegen. Volgens het MER baseert de gemeente haar keuze voor het beperkte zoekgebied op onderzoek van CSO uit 2009. In de brief d.d. 1 februari 2011 van de gemeente aan Imtech stelt de gemeente echter 'uitdrukkelijk' dat het plaatsingsvoorstel (zoals de lijnopstelling) nog kan wijzigen op basis van nog uit te voeren onderzoek.

De randvoorwaarde dat de turbines in een lijn moeten worden opgesteld

De randvoorwaarde van de gemeente om het Windpark aan te laten sluiten bij het bestaande windpark in België is ogenschijnlijk een logische keuze maar inhoudelijk moeilijk te onderbouwen. De windparken aan beide zijden van de grens blijven namelijk aparte opstellingen door: verschillende typen turbines, hoogten, onderlinge afstanden en de onevenwijdige lijnopstellingen. Het loslaten van deze randvoorwaarde biedt mogelijkheden om de turbines op andere locaties binnen het bredere gebied Lanakerveld/Belvédèreberg te realiseren die mogelijk minder gevolgen voor landschap zullen hebben.

Conclusie

Door de bovengenoemde locatiekeuze en randvoorwaarde zijn naar mening van de Commissie de in het MER onderzochte alternatieven niet of nauwelijks onderscheidend en blijven meer milieuvriendelijke alternatieven mogelijk buiten beeld. In het MER ontbreken inrich-

² Zoals aangegeven figuur 1 locatiekeuze windpark Maastricht Noord, zie pagina 15 van bijlage 5 'Locatiekeuze Windpark Maastricht.

³ Zoals aangegeven figuur 4 zoekgebieden binnen Belvédère, zie pagina 19 van bijlage 5 'Locatiekeuze Windpark Maastricht.

tingsvarianten in het gebied Lanakerveld/Belvédère en varianten met een andere opstelling dan alleen een lijnopstelling. De Commissie acht het mogelijk dat dergelijke varianten minder gevolgen voor de grootschalige openheid van het landschap (het Zouwdal) en natuurwaarden zullen hebben.

De Commissie adviseert om kansrijke inrichtingsvarianten in het bredere gebied Lanakerveld/Belvédèreberg te verkennen, waarbij gezocht wordt naar een optimalisatie van respectievelijk de energie opbrengst, de effecten voor milieu en de landschappelijke inpassing.

2.2 Effecten op beschermde gebieden en soorten

2.2.1 Effecten op Natura 2000-gebied Pietersberg en Jekerdal

Het voornemen kan mogelijk via externe werking gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Pietersberg en Jekerdal'. In dit gebied overwinteren drie soorten vleermuizen die deel uitmaken van de instandhoudingsdoelstellingen: de Meervleermuis, de Ingekorven Vleermuis en de Vale Vleermuis. In de natuurtoets⁴ staat dat in en rond het plangebied een sterke seizoenstrek van vleermuizen is tussen de mergelgroeven van St. Pietersberg en Caestert (overwinteringsgebieden) en de noordelijk gelegen zomerverblijven. Daarnaast is aangegeven dat op populatieniveau het slachtofferprobleem bij vleermuizen (zonder effectieve mitigatie) groot is. Hieruit concludeert de Commissie dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied 'Pietersberg en Jekerdal' door barrièrewerking kunnen worden aangetast. In het MER ontbreekt echter een toetsing aan de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Pietersberg en Jekerdal.

De Commissie adviseert om de effecten van de alternatieven en varianten op de instandhoudingsdoelstellingen het Natura 2000-gebied 'Pietersberg en Jekerdal' alsnog te toetsen. Indien significante gevolgen niet zijn uit te sluiten dient een passende beoordeling te worden opgesteld.⁵ Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast.

2.2.2 Verwacht aantal aanvaringsslachtoffers bij vogels en vleermuizen

In het MER ontbreekt een onderbouwde indicatie van het te verwachten aantal aanvaringsslachtoffers bij:

- vogels ten gevolge van lokale trek tussen slaapplekken/rustplaatsen en foerageergebieden en tijdens de seizoenstrek (ordegrootte);

⁴ De natuurtoets is bijgevoegd als bijlage van het MER.

⁵ Indien significante gevolgen op Natura 2000-gebieden als gevolg van het windpark niet zijn uit te sluiten, dan is het voornemen ook plan-MER plichtig. Voor een plan-MER dient een passende beoordeling te worden opgesteld, die deel dient uit te maken van het MER.

- vleermuizen op foerageroutes of tussen vaste verblijfplaatsen en foeragegebieden en tijdens de seizoenstrek.

In de natuurtoets is aangegeven dat er thans niet voldoende informatie beschikbaar is voor kwantificering. De Commissie is het niet eens met deze constatering. Een onderbouwde indicatie is op grond van de beschikbare informatie goed mogelijk⁶.

De Commissie adviseert om op basis van beschikbare informatie een onderbouwde indicatie te geven van het te verwachten aantal aanvaringsslachtoffers bij vogels en vleermuizen ten gevolge van seizoenstrek en lokale trek tussen slaapplekken/rustplaatsen en foeragegebieden.

Bij de vleermuizen (streng beschermde soorten vanuit de habitatrichtlijn, bijlage IV) wordt aangegeven dat het om een serieus aantal slachtoffers kan gaan. Elke kwantificering ontbreekt omdat aanvaring via mitigerende maatregelen vermijdbaar wordt geacht. Het is echter onduidelijk in welke mate en wanneer de mitigerende maatregelen zullen worden uitgevoerd en hoe effectief die maatregelen zullen zijn.

De Commissie adviseert aan te geven hoe effectief mitigerende maatregelen in de tijd zullen zijn om het aantal slachtoffers terug te brengen. Beschrijf de gevolgen voor de staat van instandhouding (op basis van kwantitatieve informatie over het te verwachten aantal aanvaringsslachtoffers). Geef ook aan hoe met onzekerheden wordt omgegaan.

2.3 Effecten van de alternatieven en mitigerende maatregelen op het landschap

Beschrijving van de effecten op landschap

In het MER zijn de landschappelijke gevolgen van de alternatieven onvoldoende in beeld gebracht. Het gaat daarbij om de kwalitatieve zichtbaarheid en de beleving vanuit de noordelijke stadsrand van Maastricht.

In het MER ontbreekt een beschrijving van de effecten van de alternatieven op de landschappelijke kwaliteit van het huidige Zouwdal en de mate van openheid, de aanwezige zichtlijnen en groene wiggen. De openheid en oriëntatie op het Zouwdal is vastgelegd als stedenbouwkundig/landschappelijk uitgangspunt in het Masterplan Malberg⁷.

De wijk Malberg is een stadsvernieuwingswijk in de noordelijke stadsrand van Maastricht. In het MER zijn de landschappelijke effecten vanuit de Stadsrand Malberg vanuit de bestaande woningen als de nog nieuw te bouwen woningen niet in beeld gebracht.

⁶ Zie de website www.trektellen.nl voor (openbare) informatie over Limburgse waarneempunten ('trektelposten').

⁷ Zie het nieuwe Masterplan Malberg Herontwikkelingslocaties en randvoorwaarden (d.d. november 2011). Dit Masterplan vervangt het oude BKP Malberg (d.d. november 2005).

De Commissie adviseert om het effect van de alternatieven op de beleving van zichtlijnen en de openheid van het Zouwdal vanuit de woon- en leefomgeving van Malberg / Oud Caberg te beschrijven. Doe dit ook voor de (nieuwe) inrichtingsvarianten uit paragraaf 2.1 van dit advies.

Beoordeling van de effecten op landschap

In het MER wordt ten onrechte geconcludeerd dat er veel verschil is in de belevingswaarde van alternatieven. Daarnaast is de landschappelijke onderbouwing op enkele punten onjuist. Er is weinig verschil in de belevingswaarde, de samenhang met de bestaande turbines en de effecten op de bestaande landschappelijke waarden. Het begrip interferentie met opgaande beplanting in de groenstrook is in deze situatie niet van toepassing vanwege het grote verschil in maat en schaal met de windturbines. Ook het tijdsaspect van beplanting speelt hierbij een rol.

Met andere beoordelingscriteria kunnen de verschillen in belevingswaarde, samenhang met de bestaande turbines vanuit een ruimere context⁸ en de effecten op de bestaande landschappelijke waarden naar de mening van de Commissie beter geduid worden. De Commissie denkt daarbij bijvoorbeeld aan een beoordeling vanuit de kernkwaliteit van het landschap namelijk openheid en lange zichtlijnen versus een compact park en de koppeling van het park met de lange lijnen van het kanaal, de spoorlijn en het Zouwdal.

De Commissie adviseert om ook andere beoordelingscriteria (zoals die in de vorige alinea genoemd zijn) te betrekken bij de onderbouwing van het aspect landschap. Belangrijk is om relevante en duidelijk te onderscheiden criteria te beschrijven en ook te visualiseren.

2.4 Samenvatting en presentatie

In het MER ontbreekt een goede samenvatting die een volledige afspiegeling geeft van de inhoud en keuzes en afwegingen die in de m.e.r. gemaakt zijn. Belangrijke onderwerpen zoals de onderbouwing van de locatiekeuze en een visualisatie van het plaatsen van de turbines zijn niet in de samenvatting noch in het MER beschreven maar in de bijlagen te vinden.

De Commissie adviseert om voor het besluit over het bestemmingsplan een nieuwe samenvatting te maken waarin de onderwerpen: nut en noodzaak, onderbouwing van de locatiekeuze, de trechtering van alternatieven en varianten en de beschrijving en vergelijking van milieu, natuur en landschappelijke gevolgen zijn samengevat.

⁸ Het grensoverschrijdende windpark vormt een min of meer gelijkbenige driehoek die bepaald wordt door drie grootschalige lijnen namelijk het Albertkanaal, de spoorlijn Maastricht / Lanaken en het Zouwdal.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Imtech Nederland BV en de gemeente Maastricht

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van Maastricht

Besluit: vaststellen of wijzigen van het bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: D 22.2

Activiteit: de aanleg van 4 windturbines met een totaal vermogen van 12 MW

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 17 juni 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 20 juni 2011 t/m 1 augustus 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 7 juni 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 24 augustus 2011

kennisgeving MER: 11 november 2011

ter inzage legging MER: 14 november 2011 gedurende 6 weken

rectificatie kennisgeving MER: 2 december 2011

ter inzage legging MER na rectificatie: 5 december 2011 gedurende 6 weken

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 16 november 2011

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 1 februari 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. B. Barten (werkgroepsecretaris)

ir. P. van der Boom

ing. C. Slijpen

ir. A. van der Velden (voorzitter)

ing. R.L. Vogel

drs. G. de Zoeten

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt

tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Duurzame Energiecentrale Maastricht (DECM) MER Windpark Locatie Maastricht, Imtech Nederland BV, Arcadis, 3 november 2011;

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen. De Commissie zal de zienswijzen wel betrekken bij de verwachte toetsing van de aanvulling op het MER.

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Windturbines Lanakerveld Maastricht

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

